

การใช้สารกำจัดวัชพืชในการป้องกันกำจัดวัชพืชในกล้วยไม้สกุลหวาย

Herbicides Application for Weeds control in Dendrobium Orchid.

เสริมศิริ คงแสงดาว^{๑/} ภัทร์พิชชา รุจิระพงศ์ชัย^{๑/}
ชญชนก จงรักไทย^{๑/} กลอยใจ คงเจี้ยง^{๒/}

บทคัดย่อ

การใช้สารกำจัดวัชพืชเพื่อกำจัดวัชพืชในกล้วยไม้สกุลหวาย ทำการทดลองที่สวนกล้วยไม้ จังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี และ สมุทรสาคร ระหว่างเดือน ตุลาคม ๒๕๕๓-กันยายน ๒๕๕๖ วางแผนการทดลองแบบ CRD มี ๓ ซ้ำ เพื่อกำจัดวัชพืชได้เ้ชะ พบว่าการสารพ่นสารกำจัดวัชพืช glyphosate, glufosinate, trifloxysulfuron และ trifloxysulfuron+ametryn สามารถกำจัดวัชพืช ได้แก่ คาดามีน (*Cadamine hirsuta* L.) หญ้าก่าบหอย (*Lindernia crustacean* (L.) F. Muell) หญ้าตีนนกเล็ก (*Digitaria ciliaris* (Retz.) Koeler) และหญ้าดอกขาวเล็ก (*Leptochloa panicea* (Retz.) Ohwi) สำหรับการกำจัดวัชพืชบนวัสดุปลูก พบว่าการพ่นด้วยสาร flumioxazin, oxyfluorfen, oxadiazon, diuron และ ametryn เป็นพืชต่อกล้วยไม้เล็กน้อย และสามารถลดจำนวนต้นดาตตะกั่ว (*Hemigraphis reptans* (G. Forst.) T. Anderson) และขมหินใบน้อย (*Pilea microphylla* (L.) Liebm.) ได้ดี ยังไม่มีต้นงอกใหม่ และการใช้สารเคมีกำจัดตะไคร่น้ำที่ขึ้นบนวัสดุปลูก การพ่นด้วยสาร thiram ๘๐%G , diuron ๘๐%WP และ copper sulfate ๓๐%WP พ่น ๓ ครั้ง สามารถกำจัดตะไคร่น้ำ มอส และวัชพืชประเภทใบกว้างได้แก่ คาดามีน (*Cadamine hirsuta* L.) และกระสัง (*Peperomia pellucida* Korth) ได้ดี ยาวนานถึง ๓๐ วันหลังพ่นสาร และไม่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของกล้วยไม้

---

^{๑/} สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

^{๒/} สำนักวิจัยพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖

๖. คำนำ

ปัญหาวัชพืชมียู่ทั่วไปในโรงเรือนทั้งบนวัสดุปลูกและใต้โต๊ะ และวัชพืชยังเป็นแหล่งหลบซ่อนของศัตรูสำคัญของกล้วยไม้ได้ เช่นเพลี้ยไฟ ไรแดง แมลงหวี่ขาวและหอย เมื่อมีการพ่นสารกำจัดแมลงบนโต๊ะกล้วยไม้ แมลงดังกล่าวจะบินมาหลบซ่อนที่วัชพืชใต้โต๊ะและบริเวณทางเดิน การกำจัดวัชพืชใต้โต๊ะจะช่วยให้แมลงและสัตว์ศัตรูพืชไม่มีที่หลบซ่อน ทำให้การใช้สารกำจัดศัตรูพืชนั้นๆสามารถกำจัดได้ตรงตามเป้าหมาย ลดปัญหาแมลงติดไปดอกและต้นกล้วยไม้ตอนเก็บเกี่ยว การรักษาสุขภาพของโรงเรือน โดยเฝ้าระวังและกำจัดวัชพืชบริเวณรอบแหล่งเก็บวัสดุปลูก และพื้นโรงเรือน โรงเรือนใหม่ควรทำพื้นคอนกรีตจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการใช้วัสดุคลุมดิน และ การใช้สารกำจัดวัชพืช (Buchanan, ๒๐๐๔) วัชพืชที่ขึ้นบนวัสดุปลูกทำให้วัสดุปลูกผุพังไว ต้องรื้อปลูกซ่อมใหม่ เพิ่มต้นทุนการผลิตให้สูงขึ้น วัชพืชที่พบได้แก่ ดาดตะกั่ว ผักกระสัง ผักมวง โขมหินใบน้อย ทางปลาช่อน วัชพืชใบแคบวงศ์หญ้า เฟิร์น มอส สาหร่ายและตะไคร่ โดยเฉพาะตะไคร่เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วจะขยายพันธุ์รวดเร็ว กำจัดให้หมดไปได้ยาก การใช้สารกำจัดวัชพืช เป็นทางเลือกหนึ่งที่เกษตรกรใช้กำจัดวัชพืชได้รวดเร็ว ในยุคที่ขาดแคลนแรงงาน และเห็นผลรวดเร็ว ปัจจุบันสารกำจัดวัชพืชที่เกษตรกรใช้กำจัดวัชพืชในกล้วยไม้มีเพียงชนิดเดียว คือ diuron ซึ่งไม่สามารถกำจัดวัชพืชได้หมดทุกชนิด วัชพืชที่เลื้อยรอดจึงเพิ่มจำนวนหนาแน่นจนเป็นปัญหาของเกษตรกรที่แตกต่างกันไป เนื่องจากกล้วยไม้ปลูกในวัสดุปลูกที่ไม่ใช่ดิน ต้นและรากกล้วยไม้มีโอกาสสัมผัสกับสารกำจัดวัชพืชเต็มที่ การนำสารกำจัดวัชพืชมาใช้ในกล้วยไม้เป็นสิ่งที่ต้องมีการศึกษาอย่างรอบคอบทั้ง ชนิด อัตรา และวิธีการใช้ ก่อนแนะนำเกษตรกร DeFrank (๒๐๐๒) รายงานการใช้สารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอกพ่นโดยตรงบริเวณโคนต้นระวังไม่ให้สารกำจัดวัชพืชสัมผัสใบและดอกกล้วยไม้ พบว่า diuron ไม่ทำให้น้ำหนักต้นกล้วยไม้ลดลง แตกต่างจาก isoxaben และ sulfentrazone ส่วนการใช้สารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอก diuron และ carfentrazone กับกล้วยไม้ต้นโตไม่มีผลโดยตรงต่อน้ำหนักต้นกล้วยไม้ แต่มีผลทางอ้อมต่อพันธุ์กล้วยไม้ บางพันธุ์อาจมีการเจริญเติบโตผิดปกติ ดอกผิดปกติ และพบว่า diuron เป็นสารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอกที่ปลอดภัยต่อกล้วยไม้ต้นเล็ก ดังนั้นการใช้สารกำจัดวัชพืชกับต้นกล้วยไม้จึงต้องระวัง DeFrank and James (๒๐๐๔) รายงานว่า diuron ปลอดภัยต่อกล้วยไม้สกุลหวายและแวนด้า ส่วน clopyralid ไม่ปลอดภัย ซึ่งสารที่ทดลองว่าปลอดภัยกับกล้วยไม้บางพันธุ์แต่อาจไม่ปลอดภัยกับบางพันธุ์จึงจำเป็นต้องมีการวิจัยเพื่อเพิ่มทางเลือกในการกำจัดวัชพืชให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย โดยทำการทดลองใช้สารกำจัดวัชพืชเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ทดลองเพื่อกำจัดวัชพืชใต้โต๊ะและทางเดิน กำจัดวัชพืชที่ขึ้นบนวัสดุปลูก และการกำจัดตะไคร่

๗. วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

๑. แปลงปลูกกล้วยไม้สกุลหวายที่มีวัชพืชขึ้นรบกวนใต้โต๊ะ ทางเดิน และบนวัสดุปลูก
๒. ต้นกล้วยไม้สกุลหวายอายุเท่าๆกันที่มีวัชพืชขึ้นรบกวน
๓. สารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอก และสารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอก

๔. เครื่องพ่นสารกำจัดวัชพืชแบบสับโยกสพายหลังหัวพ่นรูปพัด อัตราพ่นใช้น้ำ ๖๐-๘๐ ลิตร/ไร่
๕. กระบอกพ่นน้ำที่ปรับหัวพ่น (ปกติใช้สำหรับให้น้ำและปุ๋ยกล้วยไม้)

วิธีการ

๑. การใช้สารกำจัดวัชพืชกำจัดวัชพืชที่ขึ้นใต้โต๊ะกล้วยไม้สกุลหวาย

-แบบการวิจัย วางแผนการทดลองแบบ RCB

การทดลองที่ ๑.๑ ขนาดแปลงย่อย ๑x๒ เมตร ประกอบด้วย ๑๔ กรรมวิธี ๓ ซ้ำ ดังนี้ สารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอก ๕ ชนิดได้แก่ oxadiazon ๒๕%EC, oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, flumioxazin ๕๐%WP, metribuzin ๗๐%WP, diuron ๘๐%WP อัตรา ๑๕๐, ๔๗, ๑๒, ๙๘ และ ๓๐๐ กรัม/ไร่ ตามลำดับ สารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอก ๘ ชนิดได้แก่ propaquizafop ๖%EC, fluazifop-P-butyl ๑๕%EC, cletodim ๑๒%EC, trifloxysulfuron+ametryn ๑.๘๕+๗๓.๑๕%WG, glyphosate ๔๘%SL, glufosinate ammonium ๑๕%SL, paraquat ๒๗.๖%SL อัตรา ๑๖, ๓๐, ๑๘, ๒๔๐, ๒๘๘, ๑๙๕ และ ๑๑๐.๔ กรัม/ไร่ ตามลำดับ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช

การทดลองที่ ๑.๒ ขนาดแปลงย่อย ๑x๓ เมตร ประกอบด้วย ๑๑ กรรมวิธี ๔ ซ้ำ ดังนี้สารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอก ๙ ชนิดได้แก่ oxadiazon ๒๕%EC, oxyfluorfen ๔๘%F, oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, flumioxazin ๕๐%WP, pendimethalin ๓๓%EC, S-metolachlor ๙๖%EC, alachlor ๔๘%EC, acetochlor ๕๐%EC, dimethenamid ๙๐%EC อัตรา ๑๕๐, ๔๘, ๔๗, ๑๒, ๒๓๑, ๑๔๔, ๓๓๖, ๒๕๐ และ ๒๒๕ กรัม/ไร่ ตามลำดับ สารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอก ได้แก่ trifloxysulfuron sodium ๑๐%OD อัตรา ๘ กรัม/ไร่ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช

การทดลองที่ ๑.๓ ขนาดแปลงย่อย ๑x๗ เมตร ประกอบด้วย ๘ กรรมวิธี ๔ ซ้ำ ดังนี้ สารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอก ๕ ชนิดได้แก่ glyphosate ๔๘%SL, glufosinate ammonium ๑๕%, paraquat ๒๗.๖%SL, trifloxysulfuron sodium ๑๐%OD, triclopyr ๖๖.๘%EC อัตรา ๒๘๘, ๑๙๕, ๑๑๐.๔, ๘ และ ๘๓.๕ กรัม/ไร่ ตามลำดับ และสารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอก ๑ ชนิด คือ flumioxazin ๕๐%WP อัตรา ๑๒ กรัม/ไร่

-วิธีปฏิบัติการทดลอง คัดเลือกแปลงปลูกกล้วยไม้ที่มีปัญหาวัชพืชใต้โต๊ะ แล้วแบ่งพื้นที่ใต้โต๊ะให้ได้ขนาดแปลงย่อยที่ต้องการ พ่นสารกำจัดวัชพืชตามกรรมวิธีที่กำหนด กำจัดวัชพืชใต้โต๊ะและทางเดินด้วยถังโยกสพายหลังหัวพ่นรูปพัด สำหรับการพ่นกำจัดวัชพืชใต้โต๊ะและตามทางเดินกรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืชปล่อยให้ตามสภาพเดิมไม่ต้องกำจัดวัชพืช

-บันทึกข้อมูลการควบคุมวัชพืช โดยสุ่มเก็บวัชพืชแปลงย่อยละ ๒ จุด ๆ ละ ๐.๕x๐.๕ เมตร บันทึกชนิดและปริมาณวัชพืช ที่ ๓๐ วันหลังใช้สาร

๒. การใช้สารกำจัดวัชพืชเพื่อกำจัดวัชพืชที่ขึ้นบนวัสดุปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย

การทดลองที่ ๒.๑ วางแผนการทดลองแบบ CRD มี ๘ กรรมวิธี ๘ ซ้ำ ประกอบด้วยสารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอก oxadiazon ๒๕%EC, oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, oxyfluorfen ๔๘%F, flumioxazin ๕๐%WP, trifloxysulfuron ๑๐%OD, pendimethalin ๓๓%EC, dimethenamid

๙๐%EC, acetochlor ๕๐%EC, alachlor ๔๘%EC, diuron ๘๐%WP และ trifloxysulfuron+ametryn ๑.๘๕%+๗๓.๑๕%WG อัตรา ๑๕๐, ๔๗, ๔๘, ๑๒, ๘, ๒๓๑, ๒๒๕, ๒๕๐, ๓๐๐, ๓๐๐ และ ๒๔๐ กรัม/ไร่ ตามลำดับ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช

คัดเลือกต้นกล้วยไม้ขนาดอายุเท่าๆกัน และมีต้นดาตตะกั่วขึ้นรบกวน นำมากำจัดต้นดาตตะกั่วออก แล้วจึงพ่นสารกำจัดวัชพืชรอบโคนต้นกล้วยไม้ตามกรรมวิธีที่กำหนด กระจายละ ๑ หน่วยทดลอง ด้วยกระบอกพ่นน้ำที่ปรับหัวพ่น (ปกติใช้สำหรับให้น้ำและปุ๋ยกล้วยไม้)

บันทึกอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชที่มีต่อต้นกล้วยไม้ จำนวนต้นและน้ำหนักแห้งต้นดาตตะกั่วหลังพ่นสาร และบันทึกน้ำหนักต้นกล้วยไม้ที่ ๙๐ วันหลังพ่นสาร

การทดลองที่ ๒.๒ การทดลองใช้สารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชของพ่นทับต้นกล้วยไม้

วางแผนการทดลองแบบ CRD จำนวน ๘ ซ้ำ ๙ กรรมวิธี ประกอบด้วยการพ่นสารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชของ ๗ ชนิดๆละ ๑ อัตรา oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, oxyfluorfen ๔๘%F, oxadiazon ๒๕%EC, acetochlor ๕๐%EC, dimethenamid ๙๐%EC, flumioxazin ๕๐%WP และ S-metolachlor ๙๖%EC อัตรา ๔๗, ๔๘, ๑๖๐, ๒๕๐, ๒๒๕, ๑๒ และ ๑๔๔ กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีถอนกำจัดวัชพืช และกรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช ใช้ต้นกล้วยไม้ ๒ ชุด

๒.๒.๑) ชุดกล้วยไม้ต้นโตมีดาตตะกั่วที่ขึ้นอยู่บนวัสดุทดลอง กำจัดออกก่อนเริ่มการทดลอง

๒.๒.๒) ชุดต้นกล้วยไม้ที่ต้นเล็กที่ย้ายปลูกในกาบมะพร้าวใหม่

บันทึกอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชที่มีต่อต้นกล้วยไม้ จำนวนต้นดาตตะกั่วที่งอกจากตอเก่า และต้นที่งอกจากเมล็ด ชั่งน้ำหนักต้นดาตตะกั่วและต้นกล้วยไม้ ที่ ๑๐๐ วันหลังใช้สาร

การทดลองที่ ๒.๓ พ่นกำจัดต้นวัชพืชรอบโคนต้นกล้วยไม้เพื่อกำจัดขมหินใบน้อย

วางแผนการทดลองแบบ CRD จำนวน ๔ ซ้ำ ๑๐ กรรมวิธี ประกอบด้วย flumioxazin ๕๐%WP, oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, oxadiazon ๒๕%EC, diuron ๘๐%WP, ametryn ๘๐%WG, ๒,๔-D ๘๔%SL, ๒,๔-D ๙๕%SP และ glyphosate ๔๘%SL อัตรา ๑๕, ๔๗, ๑๖๐, ๓๒๐, ๓๒๐, ๑๘๔.๘, ๑๙๐ และ ๒๘๘ กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ ตามลำดับ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีถอนกำจัดวัชพืช และกรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช ทดลองใช้เครื่องพ่น ๒ ชนิด ๒.๓.๑) ถังโยกสะพายหลังหัวพ่นรูปพัด ๒.๓.๒) กระบอกพ่นน้ำที่ปรับหัวพ่น

บันทึกอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชที่มีต่อต้นกล้วยไม้ จำนวนต้นวัชพืชผักโขมหินใบน้อย และต้นดาตตะกั่วที่งอกจากตอเก่าและต้นที่งอกจากเมล็ด และชั่งน้ำหนักต้นวัชพืชที่ ๖๘ วันหลังใช้สาร

๓. การใช้สารเคมีกำจัดตะไคร่น้ำที่ขึ้นบนวัสดุปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย

วางแผนการทดลองแบบ RCB มี ๑๑ กรรมวิธี ๓ ซ้ำ ดังนี้

กรรมวิธี	อัตราการใช้ (กรัม / น้ำ ๒๐ ลิตร)	เวลาพ่นสาร
๑. thiram ๘๐%G	๗๕	๒ ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน
๒. thiram ๘๐%G	๗๕	๓ ครั้งแต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน
๓. captan ๕๐%WP	๗๕	๒ ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน

๔. captan ๕๐%WP	๗๕	๓ ครั้งแต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน
๕. sulfur ๘๐%WP	๓๐	๒ ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน
๖. sulfur ๘๐%WP	๓๐	๓ ครั้งแต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน
๗. copper sulfate ๓๐%WP	๒๕	๒ ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน
๘. copper sulfate ๓๐%WP	๒๕	๓ ครั้งแต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน
๙. diuron ๘๐%WP	๕	๒ ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน
๑๐. diuron ๘๐%WP	๕	๓ ครั้งแต่ละครั้งห่างกัน ๗ วัน
๑๑.กรรมวิธีไม่กำจัดตะไคร่น้ำปล่อยไว้ตามสภาพเดิม		

-วิธีปฏิบัติการทดลอง คัดเลือกต้นกล้วยไม้สกุลหวายที่วัสดุปลูกมีตะไคร่น้ำขึ้นรบกวนสม่ำเสมอ หน่วยทดลองละ ๑๐ ต้น พ่นสารกำจัดศัตรูพืชพืชมตามกรรมวิธีที่กำหนด และเวลาที่กำหนด แล้วดูแลรักษาต้นกล้วยไม้ตามปกติ

-การบันทึกข้อมูล บันทึกอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชที่มีต่อต้นกล้วยไม้และประสิทธิภาพการควบคุมตะไคร่น้ำ โดยบันทึกการเปลี่ยนสี การหลุดลอก และการเกิดขึ้นใหม่ของตะไคร่น้ำ ที่ ๗, ๑๔, ๒๑, ๒๘ และ ๓๕ วันหลังการใช้สารครั้งแรก และบันทึกการเจริญเติบโตของต้นกล้วยไม้ ที่ ๙๐ วันหลังใช้สาร

- เวลาสถานที่

ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๖ ที่สวนกล้วยไม้ อำเภอสามพราน และอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เรือนทดลองของศูนย์วิจัยบริษัท ที เจ ซี อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรีและ สวนกล้วยไม้ อำเภอกะพุ่มแบบ จังหวัดสมุทรสาคร

๘. ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

๑. การใช้สารกำจัดวัชพืชกำจัดวัชพืชที่ขึ้นใต้ตะไคร่น้ำกล้วยไม้สกุลหวาย

ที่สวนกล้วยไม้ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

การทดลองที่ ๑.๑

วัชพืชที่พบในพื้นที่ทดลอง เมื่อ ๓๐ วันหลังพ่นสารกำจัดวัชพืช มีวัชพืช ๗๘๐ ต้นต่อตารางเมตร วัชพืชใบกว้าง ๙๔.๙% ส่วนใหญ่คือ คาดามีน (*Cadamine hirsuta* L.) พบ ๘๑.๒ % ของพื้นที่ วัชพืชใบกว้างที่พบเล็กน้อย เช่น หูปลาช่อน (*Emilia sonchifolia* (L.) DC.) กระเม็ง (*Eclipta prostrate* L.) และหญ้ากาบหอย (*Lindernia crustacean* (L.) F. Muell) วัชพืชใบแคบ ๕.๑ % ได้แก่ หญ้าตีนนกเล็ก (*Digitaria ciliaris* (Retz.) Koeler) หญ้าดอกขาวเล็ก (*Leptochloa panicea* (Retz.) Ohwi) และหญ้าตีนกา (*Eleusine indica* (L.) Gaertn.) มอส ขณะพ่นสารมีวัชพืชขึ้นในพื้นที่ทดลอง วัชพืชใบกว้างมีต้นขนาดเล็กแต่อยู่ในระยะออกดอกติดเมล็ด วัชพืชใบแคบต้นโต

ผลการควบคุมวัชพืชหลังพ่นสารกำจัดวัชพืช

ตารางที่ ๑ จำนวนต้นวัชพืชรวม (ต้นต่อตารางเมตร) ที่ ๓๐ วันหลังพ่นสารกำจัดวัชพืช (การทดลองที่ ๑.๑)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม/ไร่)	วัชพืชรวม	รวมกว้าง	รวมแคบ
๑. oxadiazon ๒๕%EC	๑๕๐	๓๘๘ ab	๓๘๘ ab	๔๐ a
๒. oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๔๒๙ ab	๔๑๕ ab	๑๕ a
๓. flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๒๑๗ ab	๑๘๗ ab	๓๑ a
๔. metribuzin ๗๐%WP	๙๘	๖๘๗ ab	๕๕๕ ab	๑๓๒ ab
๕. diuron ๘๐%WP	๓๐๐	๒๖๓ ab	๗๑ a	๑๙๒ b
๖. propaquizafop ๑๐%EC	๑๖	๔๖๐ ab	๓๘๔ ab	๗๖ ab
๗. fluazifop ๑๕%EC	๓๐	๔๔๘ ab	๓๕๖ ab	๙๒ ab
๘. cletodim ๑๒%EC	๑๘	๓๕๖ ab	๓๔๓ ab	๑๓ a
๙. trifloxysulfuron+ametryn	๒๔๐	๔๕ a	๔ a	๔๑ a
๑๐. glyphosate ๔๘%SL	๒๘๘	๒๘๘ ab	๒๓๓ ab	๕๕ a
๑๑. glufosinate ๑๕%SL	๑๙๕	๔๓๑ ab	๓๘๐ ab	๕๑ a
๑๒. paraquat ๒๗.๖%SL	๑๑๐.๔	๔๐๑ ab	๓๐๙ ab	๙๒ ab
๑๓. กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช		๗๘๐ b	๗๔๐ b	๔๐ ab
C.V. (%)		๘๙.๑	๙๕.๔	๑๑๐.๑

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT พบว่า วัชพืชใบกว้างที่ถูกกำจัดได้ง่ายคือ คาตามิน แต่หลังการตาย มีการงอกใหม่รวดเร็ว ทำให้ดูคล้ายกับการใช้สารกำจัดวัชพืชไม่ได้ผล สำหรับหญ้าคาบทยตายช้า ต้นโตไม่ตาย ต้นเล็กตายเร็ว สำหรับหูลาซอ และกระเม็ง ค่อนข้างทนทานต่อสารกำจัดวัชพืช เนื่องจากต้นโต ส่วนวัชพืชใบแคบพบว่าสารกำจัดวัชพืชกำจัด หญ้าตีนนกเล็กและหญ้าดอกขาวเล็กได้ไม่สมบูรณ์ แต่ถูกกำจัดได้ง่ายกว่าหญ้าตีนกา ซึ่งทนทานต่อสารกำจัดวัชพืช สำหรับ มอส พบว่าสารกำจัดวัชพืชทำให้สีของมอสเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันเห็นได้ชัดเจน (ตารางที่ ๑ และ ๒)

ตารางที่ ๒ น้ำหนักแห้งต้นวัชพืชรวม (กรัมต่อตารางเมตร) ที่ ๓๐ วันหลังพ่นสารกำจัดวัชพืช (การทดลองที่ ๑.๑)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม/ไร่)	วัชพืชรวม	รวมกว้าง	รวมแคบ
๑. oxadiazon ๒๕%EC	๑๕๐	๒๔.๓ a	๑๕.๗ abc	๘.๖ a
๒. oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๓๒.๘ a	๑๙.๙ bc	๑๓.๐ a
๓. flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๑๓.๒ a	๙.๔ ab	๓.๘ a
๔. metribuzin ๗๐%WP	๙๘	๑๒.๖ a	๙.๙ ab	๒.๗ a
๕. diuron ๘๐%WP	๓๐๐	๗.๒ a	๔.๒ ab	๓.๐ a
๖. propaquizafop ๑๐%EC	๑๖	๑๗.๖ a	๙.๐ ab	๘.๖ a

๗.fluazifop ๑๕%EC	๓๐	๑๙.๕ a	๑๖.๓ abc	๓.๒ a
๘. cletodim ๑๒%EC	๑๘	๒๐.๘ a	๑๓.๑ abc	๗.๗ a
๙.trifloxysulfuron+ametryn	๒๔๐	๒๘.๑ a	๐.๙ ab	๒๗.๒ a
๑๐. glyphosate ๔๘%SL	๒๘๘	๙.๖ a	๕.๖ ab	๔.๐ a
๑๑.glufosinate ๑๕%SL	๑๙๕	๑๒.๙ a	๘.๔ ab	๕.๒ a
๑๒. paraquat ๒๗.๖%SL	๑๑๐.๔	๑๐.๒ a	๗.๔ ab	๒.๘ a
๑๓.กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช		๓๐.๒ a	๒๘.๑ c	๒.๐ a
C.V. (%)		๙๑.๙	๗๕.๖	๒๑๙.๔

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%โดยวิธี DMRT

คาตามีน พบว่า flumioxazin, diuron, metribuzin และ trifloxysulfuron+ametryn กำจัดคาตามีน ได้ดี ต้นงอกใหม่ได้ช้า ส่วน oxadiazon และ oxyfluorfen กำจัดได้ดีแต่ต้นงอกใหม่เร็วกว่าเล็กน้อย จึงพบต้นคาตามีนจำนวนมาก ไม่แตกต่างกันทางสถิติ เนื่องจากในการเก็บข้อมูลไม่ได้แยกจำนวนต้นเก่าและต้นที่งอกใหม่ แต่น้ำหนักแห้งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ diuron และ trifloxysulfuron+ametryn มีน้ำหนักแห้งน้อยที่สุด ส่วน propaquizafop, fluazifop และ cletodim ไม่มีประสิทธิภาพในการกำจัดคาตามีน (ตารางที่ ๓)

หญ้ากาบหอย พบว่าหลังการถูกกำจัดโดยสารกำจัดวัชพืชแล้วยังไม่มีการงอกใหม่ จึงเห็นได้ชัดว่า oxyfluorfen, metribuzin, diuron, paraquat, ตายช้ากว่า และมีบางส่วนส่วนไม่ตาย ส่วน oxadiazon, flumioxazin, trifloxysulfuron+ametryn, glyphosate และ glufosinate กำจัดหญ้ากาบหอยได้ดี fluazifop หญ้ากาบหอยไม่ตาย (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ จำนวนต้นวัชพืชใบกว้างแต่ละชนิด (ต้นต่อตารางเมตร) ที่ ๓๐ วันหลังพ่นสารกำจัดวัชพืช (การทดลองที่ ๑.๑)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม/ไร่)	จำนวนต้น (ต้น/ตารางเมตร)		น้ำหนักแห้ง (กรัม/ตารางเมตร)	
		คาตามีน	หญ้ากาบหอย	คาตามีน	หญ้ากาบหอย
๑. oxadiazon ๒๕%EC	๑๕๐	๓๓ a ๕	๐ a	๑๑.๑ b	๐ a
๒. oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๔๐ a ๑	๒.๗ a	๑๓.๓ b	๐.๓๔ a
๓. flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๑๖ a ๓	๐ a	๔.๔ ab	๐ a
๔. metribuzin ๗๐%WP	๙๘	๕๒ a ๐	๒๑.๓ a	๖.๑ ab	๐.๕๖ a
๕. diuron ๘๐%WP	๓๐๐	๒๗ a	๑๒.๐ a	๐.๑ a	๑.๖๖ a
๖. propaquizafop ๑๐%EC	๑๖	๓๖ a	๑.๓ a	๗.๔ ab	๐ a

๗.fluazifop ๑๕%EC	๓๐	๘ ๒๖ a	๑๒.๐ a	๗.๙ ab	๑.๓๔ a
๘. cletodim ๑๒%EC	๑๘	๓ ๓๒ a	๐ a	๖.๓ ab	๐ a
๙.trifloxysulfuron+ametryn ๑.๘๕%+๗๓.๑๕%WG	๒๔๐	๔ ๐ a	๐ a	๐ a	๐ a
๑๐. glyphosate ๔๘%SL	๒๘๘	๑๖ a	๐ a	๑.๕ a	๐ a
๑๑.glufosinate ๑๕%SL	๑๙๕	๙ ๓๗ a	๑.๓ a	๖.๒ ab	๐.๐๔ a
๑๒. paraquat ๒๗.๖%SL	๑๑๐.๔	๕ ๒๙ a	๘.๐ a	๔.๒ ab	๐.๗๖ a
๑๓.กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช		๖ ๖๓ a	๑๔.๗ a	๘.๗ ab	๐.๒๙
C.V. (%)		๗ ๑๐๕.๗	๒๐๕.๔	๗๙.๒	๒๑๗.๘

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%โดยวิธี DMRT

เนื่องจากหญ้าตีนนกเล็กต้นโต จึงทำให้ไม่สามารถกำจัดได้สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ สารที่กำจัดได้สมบูรณ์คือ glyphosate และ trifloxysulfuron+ametryn ส่วน flumioxazin และ oxyfluorfen มีผลในการกำจัดหญ้าตีนนกเล็กหลังงอกได้ปานกลาง สำหรับ diuron, metribuzin, oxadiazon ไม่มีผลในการกำจัด (ตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๔ จำนวนต้นวัชพืชและน้ำหนักแห้งหญ้าตีนนกเล็ก ที่ ๓๐ วันหลังพ่นสาร (การทดลองที่ ๑.๑)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม/ไร่)	จำนวนต้น (ต้น/ตารางเมตร)	น้ำหนักแห้ง (กรัม/ตารางเมตร)
๑. oxadiazon ๒๕%EC	๑๕๐	๒๐ abc	๕.๑ a
๒. oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๘ abc	๐.๘ a
๓. flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๕ abc	๐.๒ a
๔. metribuzin ๗๐%WP	๙๘	๗๒ abc	๐.๗ a
๕. diuron ๘๐%WP	๓๐๐	๘๕ bc	๑.๒ a
๖. propaquizafop ๑๐%EC	๑๖	๕๓ ab	๔.๔ a
๗.fluazifop ๑๕%EC	๓๐	๒๐ abc	๒.๘ a
๘. cletodim ๑๒%EC	๑๘	๑๒ abc	๑.๔ a
๙.trifloxysulfuron+ametryn๑.๘๕%+๗๓.๑๕%WG	๒๔๐	๐ a	๐ a
๑๐. glyphosate ๔๘%SL	๒๘๘	๐ a	๐ a
๑๑.glufosinate ๑๕%SL	๑๙๕	๒๔ abc	๑.๖ a
๑๒. paraquat ๒๗.๖%SL	๑๑๐.๔	๘๘ c	๐.๕ a

๑๓.กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช	๓๗ abc	๑.๙ a
C.V. (%)	๑๓๘.๑	๒๒๒.๘

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

การทดลองที่ ๑.๒

วัชพืชที่พบในพื้นที่ทดลอง เมื่อ ๓๐ วันหลังพ่นสารกำจัดวัชพืช พบวัชพืช ๒๐๙ ต้นต่อตารางเมตร วัชพืชใบกว้าง ๘๘.๕ % ของพื้นที่ ส่วนใหญ่คือคาตามินและหญ้ากาบหอย พบ ๔๔.๕ % และ ๓๘.๓ % วัชพืชใบกว้างที่พบเล็กน้อย เช่น หุบลาช่อน ชี้ไถ่ย่าน (*Mikania micrantha* H.B.K.) และ สร้อยนกเขา (*Mollugo pentaphylla* L.) วัชพืชใบแคบ ๑๑.๕ % ได้แก่ หญ้าตีนนกเล็ก และหญ้าดอกขาวเล็ก

ขณะพ่นสารมีต้นวัชพืชขึ้นในพื้นที่ทดลอง วัชพืชใบกว้างต้นเล็ก ส่วนใหญ่ผิวดินเปิดโล่ง สารกำจัดวัชพืชส่วนใหญ่ใช้ก่อนวัชพืชงอก ผลการทดลอง การควบคุมการงอกของเมล็ดวัชพืชพบว่า trifloxysulfuron กำจัดต้นวัชพืชโดยรวมได้ดี ส่วนสารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอก พบว่า flumioxazin ควบคุมวัชพืชได้ดีทั้งวัชพืชใบแคบและใบกว้าง oxadiazon และ oxyfluorfen ควบคุมวัชพืชใบกว้างและวัชพืชใบแคบได้ดีรองลงมา โดย oxyfluorfen ๔๘%F กำจัดวัชพืชใบแคบหลังงอกไม่ได้ สำหรับ S-metolachlor, alachlor และ acetochlor ควบคุมวัชพืชใบแคบได้ดี ควบคุมวัชพืชใบกว้างได้เล็กน้อย (ตารางที่ ๕ และ ๖)

ตารางที่ ๕ จำนวนต้นวัชพืชรวม (ต้นต่อตารางเมตร) ที่ ๓๐ วันหลังพ่นสารกำจัดวัชพืช (การทดลองที่ ๑.๒)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม/ไร่)	วัชพืชรวม	รวมกว้าง	รวมแคบ
๑. oxadiazon ๒๕%EC	๑๕๐	๕๔ ab	๔๔ ab	๑๐ ab
๒. oxyfluorfen ๔๘%F	๔๘	๖๔ ab	๓๐ ab	๓๔ bc
๓. oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๘๐ ab	๗๔ ab	๖ ab
๔. flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๒๕ ab	๑๓ a	๑๒ ab
๕. pendimethalin ๓๓%EC	๒๓๑	๙๐ ab	๘๐ ab	๑๐ ab
๖. S-metolachlor ๙๖%EC	๑๔๔	๑๖๖ b	๑๕๐ ab	๑๖ abc
๗. alachlor ๔๘%EC	๓๓๖	๑๘๐ b	๑๗๙ b	๑ a
๘. acetochlor ๕๐%EC	๒๕๐	๑๔๕ ab	๑๓๔ ab	๑๑ ab
๙. dimethenamid ๙๐%EC	๒๒๕	๑๐๘ ab	๙๗ ab	๑๑ ab
๑๐. trifloxysulfuron ๑๐%OD	๘	๓ a	๑ a	๒ a
๑๑. กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช		๒๐๙ c	๑๘๕ b	๒๔ ab
C.V. (%)		๑๐๔.๐	๑๒๕.๑	๑๓๘.๕

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

ตารางที่ ๖ น้ำหนักแห้งต้นวัชพืชรวม (กรัมต่อตารางเมตร) ที่ ๓๐ วันหลังพ่นสารกำจัดวัชพืช (การทดลองที่ ๑.๒)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม/ไร่)	วัชพืชรวม	รวมกว้าง	รวมแคบ
----------	------------------	-----------	----------	--------

๑. oxadiazon ๒๕%EC	๑๕๐	๙.๙ ab	๗.๓ abcd	๒.๖ a
๒. oxyfluorfen ๔๘%F	๔๘	๑๙.๗ bc	๔.๑ ab	๑๕.๖ b
๓. oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๖.๔ ab	๔.๙ abc	๑.๕ a
๔. flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๑๐.๐ ab	๕.๗ abc	๔.๓ a
๕. pendimethalin ๓๓%EC	๒๓๑	๑๔.๐ abc	๑๐.๙ bcde	๓.๐ a
๖. S-metolachlor ๙๖%EC	๑๔๔	๒๔.๗ c	๑๘.๕ e	๖.๒ ab
๗. alachlor ๔๘%EC	๓๓๖	๑๖.๕ bc	๑๔.๗ de	๑.๙ a
๘. acetochlor ๕๐%EC	๒๕๐	๑๔.๔ abc	๘.๒ abcd	๖.๒ ab
๙. dimethenamid ๙๐%EC	๒๒๕	๑๘.๕ bc	๑๓.๑ cde	๕.๕ ab
๑๐. trifloxysulfuron ๑๐%OD	๘	๑.๖ a	๐.๑ a	๑.๔ a
๑๑. กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช		๑๑.๘ abc	๘.๕ abcd	๓.๓ a
C.V. (%)		๖๕.๕	๖๑.๕	๑๔๓.๘

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

คาตามีน พบว่า oxadiazon, oxyfluorfen ๔๘%F, oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, flumioxazin มีผลกำจัดวัชพืชมากกว่าคาตามีนต้นเล็กได้ และควบคุมการงอกได้น้อยกว่า trifloxysulfuron ซึ่งกำจัดได้สมบูรณ์ สำหรับ S-metolachlor, alachlor, acetochlor และ dimethenamid ไม่มีผลกำจัดแต่ควบคุมการงอกของคาตามีนได้เล็กน้อย (ตารางที่ ๗)

หญ้ากาบหอย พบว่า dimethenamid และ trifloxysulfuron กำจัดต้นได้ดี ส่วน oxadiazon, oxyfluorfen ๔๘%F, oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, flumioxazin กำจัดต้นได้ปานกลาง (ตารางที่ ๗)

ตารางที่ ๗ จำนวนต้นและน้ำหนักแห้งต้นวัชพืชใบกว้างแต่ละชนิด ที่ ๓๐ วันหลังพ่นสาร (การทดลองที่ ๑.๒)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม ai./ไร่)	จำนวนต้น (ต้น/ตารางเมตร)		น้ำหนักแห้ง (กรัม/ตารางเมตร)	
		คาตามีน	หญ้ากาบหอย	คาตามีน	หญ้ากาบหอย
๑. oxadiazon ๒๕%EC	๑๕๐	๒๒ a	๑๑๖ a	๕.๐ a	๒.๐ a
๒. oxyfluorfen ๔๘%F	๔๘	๒๘ a	๗๖ a	๐.๔ a	๒.๐ a
๓. oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๔ a	๑๒๘ ab	๐.๒ a	๒.๙ ab
๔. flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๒๐ a	๘ a	๒.๐ a	๔.๐ ab
๕. pendimethalin ๓๓%EC	๒๓๑	๕๒ a	๖๓ ab	๓.๑ a	๓.๘ ab
๖. S-metolachlor ๙๖%EC	๑๔๔	๑๒๐ a	๑๐๙ ab	๗.๕ a	๕.๔ ab
๗. alachlor ๔๘%EC	๓๓๖	๑๑ a	๒๑๙ b	๔.๘ a	๙.๙ b
๘. acetochlor ๕๐%EC	๒๕๐	๔๕ a	๑๓๒ ab	๔.๔ a	๔.๘ ab
๙. dimethenamid ๙๐%EC	๒๒๕	๑๖๘ a	๑๖ a	๕.๘ a	๐.๐๔ a
๑๐. trifloxysulfuron ๑๐%OD	๘	๐ a	๐ a	๐ a	๐ a
๑๑. กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช		๙๓ a	๘๐ a	๔.๖ a	๑.๑๒ a
C.V. (%)		๒๘๓.๑	๑๗๕.๑	๒๑๑.๙	๑๕๐.๓

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

หญ้าตีนนกเล็กและหญ้าดอกขาวเล็ก pendimethalin, S-metolachlor,alachlor, acetochlor, และ trifloxysulfuron ควบคุมได้ดี ส่วน oxyfluorfen ๒๓.๕%EC และ flumioxazin ควบคุมได้เล็กน้อย (ตารางที่ ๘)

ตารางที่ ๘ จำนวนต้นและน้ำหนักแห้งต้นวัชพืชใบแคบแต่ละชนิด ที่ ๓๐ วันหลังพ่นสาร (การทดลองที่ ๑.๒)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม ai./ไร่)	จำนวนต้น (ต้นต่อตารางเมตร)		น้ำหนักแห้ง (กรัมต่อตารางเมตร)	
		หญ้าตีนนก เล็ก	หญ้าดอกขาว เล็ก	หญ้าตีนนก เล็ก	หญ้าดอกขาว เล็ก
๑.oxadiazon๒๕%EC	๑๕๐	๑๐ a	๒๐ a	๐.๙ a	๘.๗ ab
๒.oxyfluorfen ๔๘%F	๔๘	๓๐ ab	๒๒ a	๗.๓ a	๗.๓ b
๓.oxyfluorfen๒๓.๕%EC	๔๗	๑๖ a	๘ a	๔.๖ a	๑.๒ ab
๔.flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๑๒ a	๘ a	๑.๒ a	๑.๕ a
๕.pendimethalin๓๓%EC	๒๓๑	๐ a	๖ a	๐ a	๒.๓ ab
๖. S-metolachlor ๙๖%EC	๑๔๔	๐ a	๔ a	๓.๑ a	๐.๑ a
๗.alachlor ๔๘%EC	๓๓๖	๔ a	๐ a	๓.๘ a	๐ a
๘. acetochlor ๕๐%EC	๒๕๐	๑๒ a	๐ a	๑.๘ a	๐ a
๙. dimethenamid ๙๐%EC	๒๒๕	๒๒ a	๐ a	๑๑. a	๐ a
๑๐.trifloxysulfuron ๑๐%OD	๘	๐ a	๔ a	๐ a	๐.๖ a
๑๑. กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช		๑๖ a	๘ a	๑๑. a	๑.๑ a
C.V. (%)		๑๗๗.๙	๒๔๔.๘	๒๐๑.๗	๒๗๒.๒

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

การทดลองที่ ๑.๓

พบวัชพืช ๗๖ ต้นต่อตารางเมตร มีวัชพืชใบกว้าง ๙๒.๑ % ของพื้นที่ ส่วนใหญ่คือคาตามิน และหญ้ากาบหอย พบ ๔๓.๔ % และ ๒๘.๙ % วัชพืชใบกว้างที่พบเล็กน้อย เช่น หูปลาช่อน และ สร้อยนกเขา วัชพืชใบแคบ ๑๑.๕ % ได้แก่ หญ้าตีนนกเล็ก หญ้าดอกขาวเล็ก และหญ้าตีนกา มอส พื้นที่ทดลองมีวัชพืชใบกว้างมากจากการใช้สารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอกพบว่า glyphosate, glufosinate และ trifloxysulfuron อัตรา ๒๘๘, ๑๙๕ และ ๘ กรัม ai./ไร่ ตามลำดับ กำจัดหญ้า กาบหอยได้ดี แต่ paraquat อัตรา ๑๑๐.๔ กรัม ai./ไร่ กำจัดหญ้ากาบหอยได้เล็กน้อย ส่วนสารกำจัด

วัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอก flumioxazin อัตรา ๑๒ กรัม/ไร่ กำจัดหญ้ากาบหอยได้ดี และยังมีผลควบคุมการงอกของเมล็ดอีกด้วย

ตารางที่ ๙ จำนวนต้นและน้ำหนักแห้งต้นวัชพืชใบกว้างแต่ละชนิด ที่ ๓๐ วันหลังพ่นสาร (การทดลองที่ ๑.๓)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม/ไร่)	จำนวนต้น (ต้นต่อตารางเมตร)		น้ำหนักแห้ง (กรัมต่อตารางเมตร)	
		คาตามีน	หญ้ากาบหอย	คาตามีน	หญ้ากาบหอย
๑. glyphosate ๔๘%SL	๒๘๘	๘ a	๒ a	๐.๐๔ a	๐.๑๑ a
๒. glufosinate ๑๕%SL	๑๙๕	๒๔ a	๐ a	๑.๖๑ ab	๐ a
๓. paraquat ๒๗.๖%SL	๑๑๐.๔	๒ a	๑๑๒ c	๐.๐๒ ab	๑๕.๐ c
๔. trifloxysulfuron ๑๐%OD	๘	๐ a	๑ a	๐ a	๐.๑๔ a
๕. triclopyr ๖๖.๘%EC	๘๓.๕	๒ a	๒๔ ab	๐.๐๓ a	๕.๗๓ b
๖. flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๒๒ a	๒ a	๑.๗๘ ab	๐.๐๔ a
๗. กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช		๓๓ ab	๒๒ ab	๕.๒๗ b	๔.๓๙ ab
C.V. (%)		๑๗๘.๑	๑๑๑.๓	๑๗๕.๗	๘๙.๗

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

๒. การใช้สารกำจัดวัชพืชเพื่อกำจัดวัชพืชที่ขึ้นบนวัสดุปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย

การทดลองที่ ๒.๑ การทดสอบอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชที่มีต่อต้นกล้วยไม้

ที่สวนกล้วยไม้ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

หลังพ่นสารกำจัดวัชพืชโคนต้น ต้นกล้วยไม้แสดงอาการเป็นพิษมี ๓ ลักษณะ

๑. oxadiazon, oxyfluorfen, flumioxazin อาการที่พบหน่อที่ยังอ่อนปลายยอดไหม้ และขอบใบและลำลูกกล้วยที่สัมผัสสารไหม้เล็กน้อย ใบแตกใหม่ปกติ ระดับอาการจะแตกต่างกันไป

๒. pendimethalin, dimethenamid, acetochlor, alachlor และ diuron อาการที่พบใบและหน่ออ่อนสีด้านผิดปกติเล็กน้อย การเจริญเติบโตปกติ

๓. trifloxysulfuron และ trifloxysulfuron+ametryn พบว่าเป็นพิษต่อต้นกล้วยไม้และ trifloxysulfuron+ametryn เป็นพิษรุนแรงต่อกล้วยไม้

จากการชั่งน้ำหนักต้นกล้วยไม้ที่ ๙๐ วันหลังพ่นสารพบว่า flumioxazin ต้นกล้วยไม้โตที่สุด รองลงมาคือ dimethenamid รองลงมาไม่แตกต่างกัน คือ oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, acetochlor, diuron, oxadiazon, oxyfluorfen ๔๘%F, alachlor และ pendimethalin ส่วน trifloxysulfuron ต้นกล้วยไม้โทรม และ trifloxysulfuron+ametryn ทำให้ต้นกล้วยไม้ตาย

ตารางที่ ๑๐ ทดลองพ่นสารกำจัดวัชพืชโคนต้นกล้วยไม้ (การทดลองที่ ๒.๑)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม/ไร่)	น้ำหนักต้นกล้วยไม้ (กรัม/ต้น)
----------	------------------	-------------------------------

๑.oxadiazon ๒๕%EC	๑๕๐	๑๙๑ abc
๒.oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๒๐๒ abc
๓.oxyfluorfen ๔๘%F	๔๘	๑๘๗ abc
๔.flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๒๕๘ a
๕.trifloxysulfuron ๑๐%OD	๘	๑๒๐ c
๖. pendimethalin ๓๓%EC	๒๓๑	๑๖๑ bc
๗. dimethenamid ๙๐%EC	๒๒๕	๒๓๔ ab
๘. acetochlor ๕๐%EC	๒๕๐	๑๙๕ abc
๙. alachlor ๔๘%EC	๓๐๐	๑๘๖ abc
๑๐.diuron ๘๐%WP	๓๐๐	๑๙๔ abc
๑๑.trifloxysulfuron+ametryn ๑.๘๕%+๗๓.๑๕%WG	๒๔๐	o d
๑๒.กรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช		๒๓๓ ab
C.V. (%)		๑๗.๙

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕%โดยวิธี DMRT

การทดลองที่ ๒.๒ ใช้สารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอกทดลองพ่นทับต้นกล้วยไม้

ที่สวนกล้วยไม้ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

เพื่อดูอาการเป็นพิษของสารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอกที่มีต่อต้นกล้วยไม้ จากการพ่นสารกำจัดวัชพืช oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, oxyfluorfen ๔๘%F, oxadiazon ๒๕%EC, acetochlor ๕๐%EC, dimethenamid ๙๐%EC, flumioxazin ๕๐%WP และ S-metolachlor ๙๖%EC อัตรา ๔๗, ๔๘, ๑๖๐, ๒๕๐, ๒๒๕, ๑๒ และ ๑๔๔ กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ เปรียบเทียบกับกรรมวิธีถอนกำจัดวัชพืช และกรรมวิธีไม่กำจัดวัชพืช ใช้ต้นกล้วยไม้ ๒ ชุด วัชพืชที่ขึ้นบริเวณคือ ดาดตะกั่วหรือหญ้าบังเหียง (*Hemigraphis reptans* (G. Forst.) T. Anderson)

๒.๒.๑) ชุดกล้วยไม้ต้นโตมีดาดตะกั่วที่ขึ้นอยู่บนวัสดุทดลอง กำจัดออกก่อนเริ่มการทดลอง พบว่า เมื่อ ๑๐๐ วันหลังใช้สาร ทุกกรรมวิธีที่ใช้สารต้นกล้วยไม้ใบใหม่ปกติ เฉพาะใบที่ปรากฏขณะพ่นมีอาการเหลืองเล็กน้อย oxyfluorfen ต้นกล้วยไม้โตที่สุด รองลงมาคือ dimethenamid, S-metolachlor, acetochlor และ oxyfluorfen และต้นกล้วยไม้มีการเจริญเติบโตลดลงเล็กน้อยเมื่อพ่นด้วย flumioxazin และ oxadiazon ทุกกรรมวิธีที่ใช้สารกำจัดวัชพืชสามารถลดจำนวนต้นดาดตะกั่วลงได้แตกต่างกัน และมีผลทำให้ดาดตะกั่วออกจากตอข้างหรือแคระแกรน (ตารางที่ ๑๐)

ตารางที่ ๑๐ พ่นสารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอกทับต้นกล้วยไม้เริ่มตัดดอกมีต้นดาดตะกั่วขึ้นบริเวณ ถอนกำจัดต้นดาดตะกั่วออกก่อนพ่นสาร (การทดลองที่ ๒.๒.๑)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม ai./ไร่)	ดาดตะกั่ว ที่ ๖๕ วันหลังใช้สาร	น้ำหนักต้น กล้วยไม้
----------	-------------------------	--------------------------------	------------------------

		จำนวนต้นงอก จากตอเก่า (ต้น/กระถาง)	จำนวนต้นงอก จากเมล็ด (ต้น/กระถาง)	น้ำหนักต้น ตาดตะกั่ว (กรัม/ กระถาง)	ที่ ๑๐๐ วัน หลังใช้สาร (กรัม/ต้น)
oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๒.๓ a	๒.๘ ab	๐.๑๒๙ ab	๒๓๗ ab
oxyfluorfen ๔๘%F	๔๘	๒.๑ a	๑.๙ a	๐.๐๘๗ a	๓๒๑ a
oxadiazon ๒๕%EC	๑๖๐	๔.๘ b	๖.๐ c	๐.๑๙ ab	๑๗๓ b
acetochlor ๕๐%EC	๒๕๐	๒.๓ a	๒.๓ ab	๐.๑๒๙ ab	๒๓๔ ab
dimethenamid ๙๐%EC	๒๒๕	๒.๓ a	๒.๗ ab	๐.๐๗๘ a	๒๕๑ ab
flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๓.๒ a	๓.๗ b	๐.๒๔๘ b	๒๒๖ ab
S-metolachlor ๙๖%EC	๑๔๔	๒.๖ a	๒.๗ ab	๐.๑๘๕ ab	๒๖๒ ab
hand weeding		๕.๖ b	๖.๓ c	๐.๗๘๑ c	๒๗๐ ab
weedy		๕.๐ b	๖.๔ c	๐.๗๗๓ c	๒๒๐ ab
C.V. (%)		๓๖.๔	๔๐.๐	๔๙.๑	๑๙.๒

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

๒.๒.๒) ชุดต้นกล้วยไม้ที่ต้นเล็กที่ย้ายปลูกในกาบมะพร้าวใหม่ ที่ยังไม่เคยมีตาดตะกั่วรบกวน เมื่อ ๑๐๐ วันหลังใช้สาร พบว่า oxyfluorfen, oxyfluorfen, oxadiazon และ flumioxazin เป็นพิษปานกลางต่อกล้วยไม้ต้นเล็ก ทำให้ใบเหลืองร่วง ใบใหม่ปกติ ต้นปกติเมื่อใช้ acetochlor, dimethenamid, S-metolachlor และ pendimethalin เป็นพิษเล็กน้อยต่อกล้วยไม้ ทำให้บางต้น ใบเหลือง ใบใหม่ปกติ พบต้นอ่อนของเมล็ดตาดตะกั่วที่ขึ้นบนวัสดุปลูกไม่แตกต่างจากการไม่ใช้สารแต่ต้นมีขนาดเล็กกว่า และงอกช้า (ตารางที่ ๑๑)

ตารางที่ ๑๑ พ่นสารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอกทับต้นกล้วยไม้ต้นเล็กที่ย้ายปลูกในกาบมะพร้าวใหม่ (การทดลองที่ ๒.๒.๒)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม ai./ ไร่)	ต้นตาดตะกั่ว ที่ ๑๐๐ วันหลังใช้สาร		น้ำหนักต้นกล้วยไม้ ที่ ๑๐๐ วันหลังใช้สาร (กรัม/ต้น)
		จำนวนต้น (ต้น/กระถาง)	น้ำหนักต้น (กรัม/กระถาง)	
oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๐	๐	๗๘.๘ bc
oxyfluorfen ๔๘%F	๔๘	๐	๐	๘๗.๖ bc
oxadiazon ๒๕%EC	๑๖๐	๐.๒๕	๐.๐๐๑๔	๑๑๗.๐ ab
acetochlor ๕๐%EC	๒๕๐	๐.๒๕	๐.๐๐๐๓	๑๕๓.๐ a
pendimethalin ๓๓%EC	๒๓๑	๐.๒	๐.๐๐๑๖	๑๕๒.๒ a
dimethenamid ๙๐%EC	๒๒๕	๐.๒	๐.๐๐๑	๑๐๔.๔ ab
flumioxazin ๕๐%WP	๑๒	๐.๕	๐.๐๐๑๓	๗๖.๕ c
S-metolachlor ๙๖%EC	๑๔๔	๐	๐	๑๒๗.๕ ab
weedy		๐.๒	๐.๐๐๒๔	๑๐๒.๒ ab
C.V. (%)		๒๗๓.๘	๓๐๘.๕	๑๒.๖

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

การทดลองที่ ๒.๓ พ่นกำจัดวัชพืชรอบโคนต้นกล้วยไม้เพื่อกำจัดขมหินใบน้อย

(ที่เรือนทดลองของศูนย์วิจัยบริษัท ที เจ ซี อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี)

กระบะกล้วยไม้ที่ทดลองมีต้นขมหินใบน้อย (*Pilea microphylla* (L.) Liebm.) ขึ้นหนาแน่น และมีต้นดาตตะกั่ว (*Hemigraphis reptans* (G. Forst.) T. Anderson) ขึ้นปะปนเล็กน้อย ที่ ๖๘ วัน หลังใช้สาร พบว่า

๒.๑) ถังโยกสะพายหลังหัวพ่นรูปพัด กล้วยไม้เป็นพืชเล็กน้อย กรรมวิธีใช้สารกำจัดวัชพืช ประเภทก่อนวัชพืชงอกที่มีผลฆ่าวัชพืชต้นเล็กได้ ได้แก่ flumioxazin, oxyfluorfen, oxadiazon, ametryn และ diuron กำจัดต้นขมหินใบน้อยได้ดี ยังไม่มีต้นงอกใหม่ ส่วนการใช้สารกำจัดวัชพืช ประเภทหลังวัชพืชงอก ได้แก่ ๒,๔-D ๘๔%SL, ๒,๔-D ๙๕%SP และ glyphosate กำจัดได้ดีและมี ต้นงอกใหม่จากเมล็ดขึ้นภายหลังการตายของต้นเก่า การพ่นด้วยถังโยกสะพายหลัง มีประสิทธิภาพ กำจัดต้นขมหินใบน้อยได้ดี แต่ไม่สามารถลดจำนวนดาตตะกั่วให้แตกต่างการไม่ใช้สารได้ (ตารางที่ ๑๒) (ข้อมูล จำนวนต้น หรือ กรัม/กระบะกล้วยไม้)

ตารางที่ ๑๒ ใช้ถังโยกสะพายหลังหัวพ่นรูปพัดพ่นสารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอกโคนต้นกล้วยไม้ ที่ ๖๘ วันหลังใช้สาร (การทดลองที่ ๒.๓.๑)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม ai./ไร่)	อาการ เป็นพืช	ขมหินใบน้อย		ดาตตะกั่ว			
			จำนวน ต้น	น้ำหนัก ต้น	ต้นเก่า		ต้นงอกใหม่	
					จำนวน ต้น	น้ำหนัก ต้น	จำนวน ต้น	น้ำหนัก ต้น
flumioxazin ๕๐%WP	๑๕	๒	๐ a	๐ a	๑.๐ a	๐.๔๙ a	๐ a	๐ a
oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๒	๐ a	๐ a	๐.๗ a	๐.๑๖ a	๐ a	๐ a
oxadiazon ๒๕%EC	๑๖๐	๒	๐ a	๐ a	๑.๗ a	๑.๔๕ a	๐ a	๐ a
diuron ๘๐%WP	๓๒๐	๐	๐ a	๐ a	๐.๓ a	๐.๓๔ a	๐.๗ a	๐.๐๑ a
ametryn ๘๐%WG	๓๒๐	๑	๐ a	๐ a	๐ a	๐ a	๐ a	๐ a
๒,๔-D ๘๔%SL	๑๘๔. ๘	๓	๖๐ c	๒.๐๑ a	๑.๐ a	๐.๖๘ a	๑.๓ a	๐.๑๒ a
๒,๔-D ๙๕%SP	๑๙๐	๓	๑๔ ab	๐.๐๘ ab	๑.๓ a	๐.๔๒ a	๔.๗ a	๐.๒๑ a
glyphosate ๔๘%SL	๒๘๘	๓	๓๗ abc	๑.๐๑ ab	๐ a	๐ a	๐ a	๐ a
handweeding		๐	๔๗ bc	๕.๐๗ b	๐ a	๐ a	๐ a	๐ a
weedy		๐	๑๖๐ d	๑๓.๙๔ c	๒.๐ a	๐.๘๖ a	๓.๓ a	๐.๑ a
C.V. (%)			๖๕.๗	๘๗.๘	๑๕.๔. ๘	๑๙๕.๔	๒๔๓.๖	๒๗๒.๔

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

๒.๒) ครอบงวนน้ำที่ปรับหัวพ่น (ปกติใช้สำหรับให้น้ำและปุ๋ยกล้วยไม้) พบว่า กล้วยไม้เป็นพืชเล็กน้อย กำจัดวัชพืชได้ไม่ทั่วถึง อาจเนื่องจากขนาดเม็ดของละอองสารที่พ่นไม่สม่ำเสมอเหมือนถึง โยกสพายหลังหัวพ่นรูปพัด flumioxazin, oxyfluorfen, oxadiazon, ametryn และ diuron กำจัดต้นขมหินใบน้อยได้ดี และยังมีต้นขมหินใบน้อยเหลือรอดเล็กน้อย กรรมวิธีที่พ่น ๒,๔-D ๘๕%SL และ ๒,๔-D ๘๕%SP มีต้นขมหินใบน้อยเหลือมาก ซึ่งเป็นต้นที่งอกใหม่จากเมล็ด และ glyphosate ทำให้ใบของขมหินใบน้อยร่วงยดแหว่ง เหลือต่อขมหินใบน้อยที่ไม่มีการแตกกิ่ง ทุกกรรมวิธีกำจัดต้นดาตตะกั่วและคุมการงอกจากเมล็ดของดาตตะกั่วได้เล็กน้อย เนื่องจากต้นโตเกินไป และสารทั้ง ๓ ชนิดไม่มีผลคุมการงอกของเมล็ด จึงเหลือต้นดาตตะกั่วไม่แตกต่างจากการไม่กำจัดวัชพืช (ตารางที่ ๑๓) (ข้อมูล จำนวนต้น หรือ กรัม/กระบะกล้วยไม้)

ตารางที่ ๑๓ ใช้ครอบงวนน้ำพ่นสารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอกรอบโคนต้นกล้วยไม้ ที่ ๖๘ วัน หลังใช้สาร (การทดลองที่ ๒.๓.๒)

กรรมวิธี	อัตรา (กรัม ai./ไร่)	ขมหินใบน้อย		ดาตตะกั่ว			
		จำนวน ต้น	น้ำหนัก ต้น	ต้นเก่า		ต้นงอกใหม่	
				จำนวนต้น	น้ำหนักต้น	จำนวนต้น	น้ำหนัก ต้น
flumioxazin ๕๐%WP	๑๕	๑.๐ a	๐.๐๐๒ a	๑.๖๗ bc	๐.๖๖ ab	๐ a	๐ a
oxyfluorfen ๒๓.๕%EC	๔๗	๑.๗ a	๐.๐๑๔ a	๙.๓๓ bc	๕.๓๒ ab	๓.๓ abc	๐.๖๙ a
oxadiazon ๒๕%EC	๑๖๐	๐.๓ a	๐.๐๐๓ a	๔.๐ abc	๕.๔๘ ab	๖.๓ bc	๐.๗๕ a
diuron ๘๐%WP	๓๒๐	๐ a	๐ a	๗.๐ bc	๖.๔๐ b	๗.๓ c	๐.๓๘ a
ametryn ๘๐%WG	๓๒๐	๐ a	๐ a	๒.๐ bc	๐.๘๗ ab	๑.๗ abc	๐.๐๗ a
๒,๔-D ๘๕%SL	๑๘๔. ๘	๘๖.๓ a	๑.๕๐๖ a	๒.๖๗ ab	๑.๕๑ ab	๕.๓ abc	๐.๓๑ a
๒,๔-D ๘๕%SP	๑๙๐	๙๐.๐ a	๑.๐๔๒ a	๒.๐ ab	๑.๒๓ ab	๑.๓ ab	๐.๑๐ a
glyphosate ๔๘%SL	๒๘๘	๓.๐ a	๐.๐๙๕ a	๐ a	๐ a	๐ a	๐ a
handweeding		๓๔.๓ a	๔.๘๑๓ a	๐ a	๐ a	๐ a	๐ a
weedy		๓๔๗.๐ b	๑๕.๒๔ b	๑.๐ a	๑.๑๐ ab	๖.๐ bc	๐.๔๖ a
C.V. (%)		๒๓๑.๑	๑๘๒.๔	๑๐๑.๗	๑๓๒.๔	๙๖.๘	๑๕๒.๙

ตัวเลขในคอลัมน์เดียวกันตามด้วยอักษรที่เหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยวิธี DMRT

๓. การใช้สารเคมีกำจัดตะไคร่น้ำที่ขึ้นบนวัสดุปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย

ทำการทดลองที่แปลงกล้วยไม้ของเกษตรกร อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สภาพแปลงกล้วยไม้โดยทั่วไปเป็นแปลงกล้วยไม้ที่มีตะไคร่น้ำ มอส วัชพืชประเภทใบกว้างบางชนิดขึ้น เป็นจำนวนมาก ขึ้นบนวัสดุปลูก (ภาพที่๑) พบว่า ทุกกรรมวิธีการพ่นสาร ไม่พบความเป็นพิษต่อกล้วยไม้ โดยเฉพาะหน่อกล้วยไม้ที่มีขนาดเล็ก ส่วนของรากที่งอกขึ้นมาใหม่

ภาพที่ 1 สภาพแปลงกล้วยไม้ที่มีวัชพืชขึ้น

กระสัง (*Peperomia pellucida* Korth)

กระสัง (*Peperomia pellucida* Korth)

ที่ระยะ๗วันหลังพ่นสาร พบว่าการพ่นด้วยสาร thymol ๘๐%G captan ๕๐%WP sulfur ๘๐%WP copper sulfate ๓๐%WP และ diuron ๘๐%WP ยังไม่พบการเปลี่ยนแปลงของตะไคร่น้ำหลังการพ่นสาร ตะไคร่น้ำยังคงมีสีเขียวเข้มเกาะติดกับวัสดุปลูกและรากของกล้วยไม้ สำหรับความเป็นพิษของสารที่พ่นสาร ไม่มีผลต่อรากของกล้วยไม้ แต่การพ่นด้วยสาร diuron ๘๐%WP มีผลทำให้วัชพืชชนิดอื่นที่งอกบนวัสดุปลูก ได้แก่ มอส กระสัง และ ผักโขม ที่เริ่มงอกมีอาการใบเหลือง

ที่ระยะ ๑๔ วันหลังพ่นสาร การพ่นด้วยสาร thyrarn ๘๐%G captan ๕๐%WP sulfur ๘๐%WP copper sulfate ๓๐%WP และ diuron ๘๐%WP ครั้งที่ ๒ ทุกกรรมวิธีเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงโดย การพ่นด้วย thyrarn ๘๐%G captan ๕๐%WP และ diuron ๘๐%WP มีผลทำให้ ตะไคร่น้ำเปลี่ยนเป็นสีเขียวปนดำ แต่ไม่พบว่ามีการหลุดลอกของตะไคร่เลย ในขณะที่มอสมีการเปลี่ยนแปลงเป็นสีขาว และบางส่วนเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแล้วแห้งตาย การพ่นด้วย thyrarn ๘๐%G captan ๕๐%WP ไม่มีผลต่อการกำจัดวัชพืชที่งอกใหม่ แต่การพ่นด้วย diuron ๘๐%WP สามารถกำจัดวัชพืชประเภทใบกว้าง ได้แก่ คาตามิน และกระสัง ที่เริ่มงอกได้ดี สำหรับการพ่นด้วย sulfur ๘๐%WP และ copper sulfate ๓๐%WP มีผลทำให้ตะไคร่เปลี่ยนเป็นสีดำเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับกรรมวิธีอื่น ๆ (ภาพที่๒)

ภาพที่ ๒ ก. ไม่ใช้สาร ข. การพ่นด้วยสาร thyrarn ๘๐%G ค. การพ่นด้วยสาร diuron ๘๐%WP

ที่ระยะ ๒๘ วันหลังพ่นสาร การพ่นด้วยสาร thyrarn ๘๐%G captan ๕๐%WP sulfur ๘๐%WP copper sulfate ๓๐%WP และ diuron ๘๐%WP จำนวน ๒ ครั้ง พบว่าเริ่มมีการเกิดขึ้นใหม่ของ ตะไคร่น้ำ และพบว่ามีการฟื้นตัวของมอส เมื่อได้รับความชื้น การพ่นด้วย thyrarn ๘๐%G diuron ๘๐%WP มีการหลุดลอกของตะไคร่น้ำเล็กน้อย ในขณะที่การพ่นด้วย thyrarn ๘๐%G captan ๕๐%WP sulfur ๘๐%WP copper sulfate ๓๐%WP และ diuron ๘๐%WP จำนวน ๓ ครั้ง ไม่พบ ความเป็นพิษต่อกล้วยไม้ และไม่พบการเกิดใหม่ของตะไคร่ในกรรมวิธีพ่นสาร thyrarn ๘๐%G captan ๕๐%WP และ diuron ๘๐%WP ซึ่งการพ่นสารดังกล่าวมีผลทำให้ตะไคร่เปลี่ยนเป็นสีดำ จาก การสังเกตหลังมีการให้น้ำพบว่ามีการหลุดลอกของตะไคร่อย่างเห็นได้ชัด และยังไม่พบการเกิดใหม่ ของตะไคร่น้ำ หลังมีการพ่นสาร ๓๕ วัน (ภาพที่ ๓)

ภาพที่ ๓ ก. ไม่ใช้สาร ข. การพ่นด้วยสาร thyrarn ๘๐%G ค. การพ่นด้วยสาร diuron ๘๐%WP ที่ระยะ 35 วันหลังพ่น

สำหรับการเจริญเติบโตของกล้วยไม้ พบว่า หลังการพ่นสารไม่พบความเป็นพิษต่อกล้วยไม้ทำให้ไม่ส่งผลต่อการเจริญเติบโต การเกิดหน่อใหม่ และการเกิดราก ในขณะที่การแทงช่อดอกนั้นไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ เนื่องจากมีเวลาจำกัดเพราะในขณะที่ทำการทดลองเกษตรกรมีความจำเป็นต้องรื้อสวนกล้วยไม้ ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลดังกล่าวได้

สรุปผลการทดลองและคำแนะนำ

ผลการใช้สารกำจัดวัชพืชเพื่อกำจัดวัชพืชใต้โต๊ะกล้วยไม้สกุลหวาย ในพื้นที่ที่มี คาดามีน (*Cadamine hirsuta* L.) หญ้ากาบหอย (*Lindernia crustacea* (L.) F. Muell) หญ้าตีนนกเล็ก (*Digitaria ciliaris* (Retz.) Koeler) และหญ้าดอกขาวเล็ก (*Leptochloa panicea* (Retz.) Ohwi) สารกำจัดวัชพืชประเภทหลังวัชพืชงอกที่กำจัดต้นวัชพืชได้ดีคือ glyphosate, glufosinate, trifloxysulfuron และ trifloxysulfuron+ametryn ส่วนสารกำจัดวัชพืชประเภทใช้ก่อนวัชพืชงอก ที่มีผลทั้งกำจัดวัชพืชต้นเล็กก่อนออกดอกและควบคุมการงอกของเมล็ดวัชพืช คือ flumioxazin, oxyfluorfen และ oxadiazon และสารที่มีผลควบคุมการงอกของเมล็ดวัชพืช คือ pendimethalin, dimethenamid, acetochlor, alachlor และ diuron และเมื่อคัดเลือกสารไปทดสอบอาการเป็นพิษกับกล้วยไม้พบว่า flumioxazin, oxyfluorfen, oxadiazon, pendimethalin, dimethenamid, acetochlor, alachlor และ diuron แม้จะเป็นพิษต่อต้นกล้วยไม้ในระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง แต่ไม่กระทบต่อการเจริญเติบโตของต้นกล้วยไม้ ต้นกล้วยไม้เจริญเติบโตไม่ต่างจากการไม่ใช้สารกำจัดวัชพืช

ผลการใช้สารกำจัดวัชพืชเพื่อกำจัดวัชพืชที่ขึ้นบนวัสดุปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย

๑) การทดลองใช้สารกำจัดวัชพืชประเภทก่อนวัชพืชงอกทดลองพ่นทับต้นกล้วยไม้ วัชพืชที่เป็นปัญหาคือคาดตะกั่ว (*Hemigraphis reptans* (G. Forst.) T. Anderson)

๑.๑) ชุดกล้วยไม้ต้นโตมีคาดตะกั่วที่ขึ้นอยู่บนวัสดุทดลอง กำจัดออกก่อนเริ่มการทดลอง เมื่อ ๑๐๐ วันหลังใช้สาร พบว่า ใบที่ปรากฏขณะพ่นมีอาการเหลืองเล็กน้อย oxyfluorfen ต้นกล้วยไม้โตที่สุด รองลงมาคือ dimethenamid, S-metolachlor, acetochlor และ oxyfluorfen ๒๓.๕%EC และต้นกล้วยไม้มีการเจริญเติบโตลดลงเล็กน้อยเมื่อพ่นด้วย flumioxazin ๕๐%WP และ oxadiazon ๒๕%EC ทุกกรรมวิธีที่ใช้สารกำจัดวัชพืชสามารถลดจำนวนต้นคาดตะกั่วลงได้ และมีผลทำให้คาดตะกั่วออกจากตอข้างหรือแคระแกรน

๑.๒) ชุดต้นกล้วยไม้ที่ต้นเล็กที่ย้ายปลูกในกาบมะพร้าวใหม่ เมื่อ ๑๐๐ วันหลังใช้สาร พบว่า oxyfluorfen ๔๘%F, oxyfluorfen ๒๓.๕%EC, oxadiazon ๒๕%EC และ flumioxazin เป็นพิษปานกลางต่อกล้วยไม้ต้นเล็ก ทำให้ใบเหลืองร่วง ใบใหม่ปกติ ต้นปกติเมื่อใช้ acetochlor,

dimethenamid, S-metolachlor และ pendimethalin เป็นพืชเล็กน้อยต่อกล้วยไม้ ทำให้บางต้น ใบเหลือง ใบใหม่ปกติ พบต้นอ่อนของเมล็ดตาดตะกั่วที่ขึ้นบนวัสดุปลูกไม่แตกต่างจากการไม่ใช้สารแต่ ต้นมีขนาดเล็ก เนื่องจากงอกช้าและแกรน

๒) การทดลองพ่นกำจัดวัชพืชหลังวัชพืชงอกรอบโคนต้นกล้วยไม้เพื่อกำจัดขมหินใบน้อย

(*Pilea microphylla* (L.) Liebm.) ใช้เครื่องพ่น ๒ ชนิด คือ

๒.๑) ถังโยกสะพายหลังหัวพ่นรูปพัด กล้วยไม้เป็นพืชเล็กน้อย ได้แก่ flumioxazin, oxyfluorfen, oxadiazon, ametryn และ diuron กำจัดต้นขมหินใบน้อยได้ดี ยังไม่มีต้นงอกใหม่

๒.๒) กระบอกพ่นน้ำที่ปรับหัวพ่น (ปกติใช้สำหรับให้น้ำและปุ๋ยกล้วยไม้) กล้วยไม้เป็นพืชเล็กน้อย ได้แก่ flumioxazin, oxyfluorfen, oxadiazon, ametryn และ diuron กำจัดต้นขมหินใบน้อยได้ดี และยังมีต้นขมหินใบน้อยเหลือรอดเล็กน้อย ส่วนการใช้ ๒,๔-D ๘๔%SL และ ๒,๔-D ๙๕%SP กำจัดได้ดีแต่มีต้นงอกใหม่จำนวนมากและ glyphosate ๔๘%SL เหลือต่อขมหินใบน้อยที่ไม่มีการแตกกิ่ง

๓) การใช้สารเคมีกำจัดตะไคร่น้ำที่ขึ้นบนวัสดุปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย

ทุกกรรมวิธีที่พ่นสาร thiram ๘๐%G captan ๕๐%WP sulfur ๘๐%WP copper sulfate ๓๐%WP และ diuron ๘๐%WP ไม่พบความเป็นพิษต่อกล้วยไม้ และไม่มีผลต่อการเจริญเติบโต การแตกหน่อของกล้วยไม้ การพ่นด้วยสาร thiram ๘๐%G captan ๕๐%WP sulfur ๘๐%WP copper sulfate ๓๐%WP ๓ ครั้ง สามารถกำจัดตะไคร่ได้นาน ๓๐ วัน แต่การพ่นด้วย diuron ๘๐%WP สามารถกำจัดตะไคร่น้ำ มอส และวัชพืชที่งอกใหม่มีจำนวนใบ ๓-๕ ใบ ได้แก่ คาดามีน และกระสัง ได้ดี

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ แอร์ออคิต ซูเปอร์มาร์เก็ตกล้วยไม้ที่ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และ คุณวิเชียร เกษตรกรสวนกล้วยไม้ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม คุณเจริญชัย อัครสุทธิกร อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร และบริษัท ทีเจซี จำกัด ที่เอื้อเฟื้อต้นกล้วยไม้ และสถานที่ทดลองในการทดลองนี้

เอกสารอ้างอิง

Buchanan, G. A. ๒๐๐๔. Weed control in green houses. [Online] Available.

<http://pubs.caes.uga.edu/caespubs/pubcd/B๑๒๔๖.htm> (May ๑, ๒๕๕๒)

Bevan, D. ๒๐๐. Bittercrosses for beginners. [Online] Available

<file://localhost/G:/รวมวัชพืชในกล้วยไม้/>

<cadamine/bittercross%๒๐for%๒๐beginner.htm> (January ๕, ๒๕๕๒)

DeFrank, J. 2002. Progress Report for chemical weed control in potted orchids.
Period

08/08/02 – 02/08/03. Dept. of TPSS, UH-Manoa. DeFranks PROGRESS
REPORT 02_03.pdf-Adobe Reader

DeFrank, J. and James J.K.L. 2004. The response of potted orchids to sequential
postemergence herbicide application in Hawaii. Conference-ASHS 2004,
AUSTIN, TEXAS. <http://hortsci.ashspublications.org/content/current>

ภาคผนวก

		
วัชพืชใต้โต๊ะและทางเดิน	หญ้ากาบหอย	คาตามีน
		
หญ้าดอกขาวเล็ก	หญ้าตีนกา	หญ้าตีนนกเล็ก
		
ตาดตะกั่ว	ขมหินใบน้อย	พ่นกำจัดวัชพืชต้นเล็ก และคุมการงอกของเมล็ดวัชพืชได้ดี

ตารางที่ ๑๔ ความเป็นพิษของสารกำจัดตะไคร่ต่อกล้วยไม้ หลังพ่นสาร ๓ ครั้ง และ ประสิทธิภาพการกำจัดตะไคร่ หลังพ่นสาร

กรรมวิธี	อัตราการใช้ (กรัม / น้ำ ๒๐ ลิตร)	เวลาพ่น สาร ^๑ / (ครั้ง)	ความเป็นพิษต่อ กล้วยไม้	ประสิทธิภาพการควบคุมตะไคร่น้ำ			
				๗ วันหลังพ่นสาร	๑๔ วันหลังพ่นสาร	๒๘ วันหลังพ่นสาร	๓๕ วันหลังพ่นสาร
thiram	๗๕	๒	๐	๒.๐	๔.๕	๖.๐	๓.๐
Captan	๗๕	๒	๐	๒.๐	๔.๐	๕.๐	๔.๐
sulfur	๓๐	๒	๐	๐.๐	๕.๐	๔.๐	๓.๐
Copper sulfate	๒๕	๒	๐	๐.๐	๕.๕	๕.๐	๕.๐
diuron	๕	๒	๐	๒.๐	๕.๕	๕.๐	๕.๐
thiram	๗๕	๓	๐	๒.๐	๔.๕	๑๐.๐	๑๐.๐
Captan	๗๕	๓	๐	๒.๐	๔.๐	๗.๐	๗.๐
sulfur	๓๐	๓	๐	๐.๐	๔.๐	๗.๐	๗.๐
copper sulfate	๒๕	๓	๐	๐.๐	๕.๕	๗.๕	๗.๐
diuron	๕	๓	๐	๒.๐	๕.๕	๑๐.๐	๑๐.๐
กรรมวิธีไม่กำจัด ตะไคร่น้ำ	-	-	๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๐